

خطبه نماز جمعه مسجد امام علی (ع) هامبورگ

مدیر مرکز اسلامی هامبورگ

حجت الاسلام و المسلمین دکتر رضا رضائی

جمعه ۱۵ مای ۲۰۰۹ - ۲۵ اردیبهشت ۱۳۸۸ - ۲۰ جمادی الاولی ۱۴۳۰

سلسله مباحث

قرآن شناسی

۳- ضرورت بهره گیری
از قرآن در تمام عصرها

«باسمه تعالی شانه»

از جمله مباحث مهمی که در باره قرآن مطرح است و بیشتر باید مورد دقت قرار گیرد آن است که قرآن کتابی زنده و برای عموم مردم و جوامع بشری کارساز و کارگشاست چنانکه در بعضی از روایات آمده «**القرآن حی لایموت**»^۱ قرآن زنده ای است که مرگ ندارد به نظر می رسد همین یک جمله برای برطرف نمودن همه شبهات به وجود آمده کافی است و یا تعبیری دیگری که می فرماید: «**علیکم بکتاب الله لا تخلفه کثرة الرد**»^۲ بر شما باد به قرآن مجید که این کتابی است که با تکرار و با کثرت خواندن و تکرار قرائت کهنه نمی شود. معنای عبارت تنها این نیست که از خواندن و یا شنیدن قرآن خسته نمی شود بلکه چه بسا اشاره به نکته دیگری داشته باشد که قرآن هیچگاه کهنه نمی گردد بلکه برای همیشه می تواند کتاب زندگی انسان باشد به همین جهت در بعضی از روایات^۳ آمده است امام صادق^(ع) در پاسخ این پرسش که چرا قرآن با گذشت زمان کهنه نمی شود و هرچه پیرامون آن تحقیق و بررسی صورت می گیرد و انتشار می یابد از تازگی آن کاسته نمی شود؟

۱- تفسیر عیاشی ۲/۲۰۳

۲- نهج البلاغه عبده خطبه / ۱۵۱

۳- عیون الاخبار ۲/۱۳۰

فرمود: لانه لم يجعل لزمان دون زمان. قرآن کتابی نیست که خدای متعال آنرا برای یک زمان و یک قطعه از تاریخ قرار داده باشد بلکه قرآن برای هر زمانی نقش هدایتگر را ایفاء می کند از تازگی آن کاسته نمی شود.

" ما بالقرآن لا یزداد علی النشر و الدراسة الا غضاضةً فقال لان الله عز و جل لم نک ينزله لزمان دون زمان و لالناس دون ناس فهو فی کل زمان جدید و عند کل قوم غصّ الی یوم القیامه "

دربعضی از روایات دیگر نیز قرآن به خورشید تشبیه شده «القرآن یجری کما تجری الشمس» یعنی همانگونه که خورشید هرروز در جریان است قرآن نیز همواره در جریان است و به این معنی که اگر آیه ای از آیات قرآن درمورد فردی نازل شد بافوت او آیه به حیات خویش ادامه می دهد و در استفاده از معنایش همیشه در حال جریان و تأثیر گذاری است و هر روز مصداق و مخاطب خود را پیدا می کند البته ممکن است قضیه و یا قصه ای برای نزول آیه وجود داشته باشد اما به این معنا نیست که آیه فقط در باره آن فرد به کار رود بلکه در هر زمانی مصداقی برای آن وجود دارد لذا ما مسلمانان باید توجه داشته باشیم که همواره از مخاطبان قرآن به شمار می رویم و باید با اجابت دعوت قرآن حقیقت خود را احیاء و زنده نگه داریم چه اینکه در قرآن کریم آمده است که می فرماید:

" یا ایها الذین آمنوا استجبوا لله و للرسول اذا دعاکم لما یحکم " ای کسانی که ایمان آورده اید زمانی که خدا و رسول برای دست یابی به حیات و زندگی واقعی، شما را مخاطب قرار داد و دعوت نمود آنرا اجابت کنید. توجه به این نکته بسیار مهم است که بدانیم قرآن هرلحظه با ما سخن می گوید و پیام خود را می دهد و ما باید از این فرصت برای رسیدن به حیات معقول استفاده نمائیم. مناسب است در این جا به دو نمونه از آیاتی که عام بودن مخاطبان را بیان می کند اشاره نمایم یکی آیه پایانی سوره جمعه است که می فرماید: **« و اذا رأوا تجاره او**

لهواً انفضوا اليها و تركوك قائماً قل ما عند الله خيرٌ من اللّهو من التجاره و الله خير الرازقين» در کتب تفسیر آمده است که روزی رسول خدا مشغول خواندن خطبه نماز جمعه بود و جمعیتی هم شنونده ی خطبه رسول خدا بودند. در میان خطبه مردم صدائی شنیدند که حکایت از آن می کرد قافله ای وارد مدینه شده و جنسهای را برای فروش آورده است شنوندگان سخنان رسول خدا به خیال اینکه مبادا پس از نماز جمعه اجناس خریداری شود و چیزی به ما نرسد کم کم مسجد را ترک کردند و به سراغ خرید رفتند. در تاریخ نقل شده که از آن جمعیت انبوه حدود ده نفر باقی ماندند آیه نازل شد: « پیامبر ما به مردم بگو آنچه نزد خداست از این تجارت و لهوی که شما بخاطر آن نماز را رها کردید بهتر است و این را بدانید اگر به دنبال روزی هستید خدا خیرالرازقین است » این آیه حاوی این درس است که نباید بر سر دو راهی دنیا و معنویات، آن کس که به دنبال کمال است دنیا را ترجیح دهد. آنچه شایان ذکر است این که قطعاً این آیه اختصاص به جمعیت زمان رسول خدا ندارد بلکه هر جمعیتی را در هر دوران شامل می شود و همه را پند و موعظه می دهد که بخاطر امور دینوی نباید دیانت و معنویت را کم رنگ نمایند زیرا این نوع تعلقات آدمی را از مسیر هدایت و حقیقت دور می سازد.

نمونه دیگر آیات ابتدائی سوره مؤمنین است که به نماز به عنوان رمز فلاح و رستگاری جوامع بشری اشاره می کند رسد و سفارش می کند مؤمنین باید نمازی را برپا دارند که همراه با خشوع و خضوع باشد و در عین حال باید زکات و انفاق هم بدهند و نیز باید عفت و پاکدامنی را پیشه کنند و به عهد خد وفادار باشند. اگر در این آیات دقت شود مسیر فلاح و رستگاری افراد جامعه را بیان می کند و در عین حال به دردها و مشکلاتی که باعث دوری انسانها از سعادت اشاره، زیرا در جامعه ای که « نماز» که مصداق یاد خداست « انفاق» که نمونه از توجه به خلق خداست، عفت و پاکدامنی و امانتداری نباشد بدجختی و هلاکت آنها را در بر می گیرد و این مباحث بی تردید مربوط به زمان

خاصی نبوده بلکه شامل همه انسانها در هر زمانی خواهد بود و همه باید برای سعادت خود و جامعه این مسیر را دنبال نمایند.

آنچه که از مجموع این مباحث می توان نتیجه گرفت آنست که قرآن مجید کتاب زندگی است و باید آنرا در تمام مراحل زندگی مان به کار بندیم و جامع ترین و زیباترین برنامه زندگی را می توان در آن جستجو کرد و نباید هیچگاه از آن فاصله گرفت و نیز نباید تنها به قرائت و تلاوت آن اکتفاء نمود بلکه باید در باره آن تفکر و اندیشه کرد و مهمتر از همه اینکه آنرا در متن زندگی خود تحقق بخشید.

قرآن کتابیست که راه را بر بشریت روشن خواهد کرد و سردرگمی و حیرت را از هر انسانی خواهد زدود چه اینکه در بعضی از روایات آمده وقتی فتنه ها مثل شب ظلمانی به شما روی آورد به قرآن پناه ببرید» **اذا التبست علیکم الفتن قطع اللیل المظلم فعلیکم بالقرآن**° و قطعاً معنای این جمله آنست که قرآن انسان را از فتنه ها نجات می دهد و زندگی با معنی و با انگیزه را فرا روی آدمیان قرار خواهد داد.

Islamisches Zentrum Hamburg
Schöne Aussicht 36
22085 Hamburg
Tel. 040-221220
Fax: 040-2204340
www.izhamburg.com
Email: info@izhamburg.com